Kuuleminen: HE 211/2021 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 a ja 18 b §:n muuttamisesta

Olli Ropponen | Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla |

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto 23.11.2021

Yleisiä näkökohtia korkovähennysoikeuden rajoittamiseen liittyen

- Monikansallisten yritysten **voitonsiirto** tunnistettu asia (laaja kirjallisuus)
- Samoin sen haitalliset vaikutukset, joiden vuoksi tätä on katsottu tarpeelliseksi rajoittaa

- Erilaisia **voitonsiirtotapoja**:
  - Konsernin sisäiset velat
  - Siirtohinnoittelu
  - Patenttien strateginen sijoittelu

- **Korkovähennysrajoitteen** pyrkimyksenä pienentää velan avulla tapahtuvaa voitonsiirtoa
  - Alun perin voitonsiirtomahdollisuus perustuu siihen, että velan korot ovat vähennyskelpoisia

- Rajoitteen pyrkimyksenä on samaan aikaan **(tavoite)**
  1) rajoittaa **voitonsiirtoa**
  2) rajoittaa yritysten **normaalia liiketoimintaa** mahdollisimman vähän

Yleisiä näkökohtia korkovähennysoikeuden rajoittamiseen liittyen

- Kirjallisuus havainnut korkovähennysrajoituksilla sekä **hyviä** että **huonoja** puolia:
- Pienentävät sekä **korko**menoja että **velka**isuustasoja **(+)**
  - Kohdistuvat sekä voitonsiirtoon että normaaliin liiketoimintaan (ei pystytä erottelemaan)
- Pienentävät **investointi**kannustinta **(-)**
- Kasvattavat sekä verohallinnon että verovelvollisen **hallinnollisia kustannuksia (-)**
- Lisäävät yritysten **konkurssiriskiä** matalasuhdanteessa, koska rajoite sitä kireämpi mitä pienemmät voitot **(-)**
- Korkovähennysrajoituksen hyvyys liittyy siihen, missä määrin rajoite kohdistuu voitonsiirtoon **(hyöty)** ja missä määrin yritysten normaaliin taloudelliseen toimintaan **(vs haitta)**

Yleisiä näkökohtia korkovähennysoikeuden rajoittamiseen liittyen

- Harju, Kauppinen ja Ropponen (2017) tutkii **Suomessa** vuoden 2014 alusta sovellettua korkovähennysrajoitusta

- Havaitsee:
  1. **Korkomenot** pienenevät (25 % - 30 %)
  2. Velan avulla tapahtuva voitonsiirto **ei** näy lisääntyneenä **siirtohinnoittelu**na
  3. **Ei** näy yritysten **reaalisessa** toiminnassa

- Vaikuttaa negatiivisesti kannusteeseen **investoida** Suomeen (vaikutuksen suuruutta ei arvioitu tutkimuksessa)

- **Kansainvälinen kirjallisuus** sen sijaan tunnistaa investointitoiminnan negatiivisen reagoinnin (Buettner, Overesch ja Wamser 2018, Merlo, Riedel ja Wamser 2019)

Yleisiä näkökohtia korkovähennysoikeuden rajoittamiseen liittyen

- Korkovähennysrajoitus onnistuu tehtävässään sitä paremmin mitä enemmän rajoite kohdistuu **voitonsiirtoon** ja mitä vähemmän yritysten normaaliin **taloudelliseen toimintaan**
- Korkovähennysrajoituksen keskeinen hankaluus: kohdistuu **molempiin**
- Tästä syystä korkomenojen vähennysoikeutta ei ole kokonaan evätty **(CBIT-malli)**
- Nykyisessä korkovähennysrajoituksessa onkin useita erilaisia **perusteltuja poikkeuksia** (poikkeama korkojen täydellisestä vähennyskelvottomuudesta)
- Näillä jokaisella on oma **perusteensa** ja **roolinsa** osana korkovähennysrajoitusta

Korkovähennysrajoituksen tasevapautus

- Poikkeamia korkojen täydellisestä vähennyskelvottomuudesta:

- **Itsenäiset yritykset** suljettu pois rajoitteen piiristä
  - Nämä eivät lähtökohtaisesti alttiita maan rajat ylittävälle voitonsiirrolle

- **De Minimis -sääntö**
  - Pienet korkomenot eivät suuri vaara voitonsiirron näkökulmasta
  - Pienille yrityksille aiheuttaisi suhteellisesti suuria hallinnollisia kustannuksia.

- **Voittoon perustuva raja** (25 % x EBITD; ml. konserniavustukset)
  - Suuremmalla yrityksellä enemmän normaaliin liiketoimintaan liittyviä korkomenoja
    -> sallitaan suuremmat vähennyskelpoiset korkomenot

- **Rahoitusala** jätetty rajoituksen ulkopuolelle
  - Rajoite aiheuttaisi huomattavaa haittaa rahoitusalan toiminnalle, joka perustuu korkoihin

- **Tasevapautus** jättää rajoitteen ulkopuolelle yritykset, joiden taserakenne ei anna viitteitä voitonsiirrosta
  - Yrityksen velkainen taserakenne viittaa suurempaan voitonsiirron todennäköisyyteen
  - Tasevapautus poistaa rajoituksen piiristä yrityksiä, jotka ovat epätodennäköisemmin mukana tässä
  - Rajoite kohdistuisi suurelta osin näiden yritysten normaaliin liiketoimintaan

Korkovähennysrajoituksen tasevapautus

- **Tasevapautuksella** vaikuttaa olevan selkeä **rooli** korkovähennysrajoituksessa, jos rajoituksen tavoitteena voitonsiirtomahdollisuuksien pienentäminen
- **Pääomasijoitukset** ja **rahastot** hankaloittaneet tasevapautuksen tulkintaa
  - Erityinen hankaluus määritellä vertailukelpoinen konsernitase (ei alakonsernin tase)
- Esitys: tietynlainen **velka** tulkitaan **omaksi pääomaksi** tasevertailuun konsernin taseessa
  - Jos omistus vähintään 10 prosenttia
- Muutos pienentää **voitonsiirtomahdollisuuksia**, mutta tuo rajoitteen piiriin aiempaa enemmän yrityksiä, joiden **todennäköisyys voitonsiirtoon** on yhä pienempi
- Esityksen arvioitu **verotuottomuutos** ja **yritysten määrä**, joihin muutos kohdistuu, ovat kumpikin melko pieniä
- On tärkeää, että Suomen verotuottoja turvataan pääomasijoituksiin ja rahastoihin liittyvien rakenteiden kautta tapahtuvalta voitonsiirrolta myös **tulevaisuutta** silmällä pitäen
  - Voi olla hankala arvioida minkälaisia uusi rakenteita voi olla tulossa

Infrastruktuurihankkeet

- Infrastruktuurihankkeita esitetään jätettäväksi nykyistä laajemmin **rajoituksen ulkopuolelle**
  - Nykyisin vain **sosiaalisessa asuntotuotannossa** käytössä
  - Laajennus määriteltyihin **julkisiin infrastruktuuriyhteisöihin**
- Perustelu: muutoksen kautta **verorasitus** ei kohdistuisi **yhteiskunnallisesti tärkeiden** hankkeiden toteutumiseen
- Muutoksen arvioitu **verotuottoseuraamus** on hyvin **pieni**
  - **Vaikuttaisiko** todellisuudessa infrastruktuurihankkeiden **toteutumiseen**?

Vähentämättä jääneet vähennyskelvottomat nettokorkomenot

- Ehdotetaan mahdollisuutta vähentää **elinkeinotoiminnan tulolähteessä** aiemmin henkilökohtaisessa tulonlähteessä kertyneitä, mutta vähentämättä jääneitä korkoja
- Tuo muutoin erilaisen verokohtelun saavat samanlaiset tapaukset verotuksellisesti **vertailukelpoisempaan** asemaan
  - Verotuksen **neutraalisuuden** näkökulmasta kannatettavaa
- Vastaa myös siihen, että lainsäädäntömuutoksesta ei aiheudu epäedullista muutosta alun perin verosubjektille tarkoitettuun verokohteluun

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puh. 09 609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki